

دانشگاه صنعتی امیرکبیر دانشکده مهندسی کامپیوتر

گزارش تکلیف سوم درس پردازش تصویر رقمی

دانشجو: سید احمد نقوی نوزاد ش-د: ۹۴۱۳۱۰۶۰

> استاد: دکتر رحمتی

جواب سوال ا

كار با نحوهى ايجاد الگوهاى سينوسى

در ابتدا سیگنال ورودی را یکبعدی و به صورت $f(t) = A\sin(2\pi f_0 t - \varphi)$ در نظر می گیریم، به طوری که A معرف دامنه، $f(t) = A\sin(2\pi f_0 t - \varphi)$ معرف فاز یا همان جابجائی میباشد. حال اگر تعداد کل نمونه ها در حالت تکبعدی برابر A و اندازه یا فاز نیز برابر صفر باشد، در تبدیل فوریهی آن، برابر A در دو نقطهی A و A و A و خواهد بود.

در مورد سیگنال دوبعدی نیز اگر ابعاد آن به ترتیب برابر M و M باشند و دامنه نیز برابر A و فرکانس برابر f_0 و فاز نیز برابر صفر باشد، در صورت چرخش سیگنال دوبعدی به اندازه ی $oldsymbol{\theta}$ نسبت به محور افقی، تبدیل فوریهی آن نیز به همان اندازه چرخش خواهد داشت. در تبدیل فوریهی حالت دوبعدی نیز اندازه ی هر کدام از دو پالس برابر $\frac{MN}{2}$ بوده و مختصات آنها نیز به صورت زیر خواهد بود:

$$u_1 = f_0 \sin \theta$$
, $v_1 = f_0 \cos \theta$, $u_2 = -u_1$, $v_2 = -v_1$

حال اگر مقادیر ماتریس تبدیل فوریه را به روش بالا مقداردهی کنیم، با گرفتن تبدیل فوریهی معکوس از آن، یک ماتریس با الگوی سینوسی به دست می آید. اگر مقدار A را برابر یک در نظر بگیریم، مقادیر ماتریس با الگوی سینوسی مابین ۱ و ۱ - بوده و میانگین تمامی مقادیر آن برابر صفر خواهد بود. حال اگر مقادیر ماتریس الگوی سینوسی را به گونهای به بالا شیفت دهیم به طوری که مقادیر آن در بازهی (0,1) قرار گیرند، باید مقدار A را برابر A در نظر بگیریم. سپس با توجه به صفربودن اندازهی فاز، عنصر قرارگرفته در مرکز ماتریس تبدیل فوریه، برابر مجموع تمام درایههای الگوی سینوسی مورد نظر خواهد بود. با درنظرگرفتن این مجموع مساوی با دو برابر اندازهی پالسهای توابع ضربه، مقادیر ماتریس الگوی سینوسی مابین صفر و یک خواهند بود. لذا در نهایت با توجه به اینکه اندازهی هر پالس در ماتریس تبدیل فوریه، برابر $\frac{MN}{2}$ میباشد، مقدار مرکزی این ماتریس برابر A * A خواهد بود. در نهایت پس از گرفتن تبدیل فوریهی معکوس از ماتریس تبدیل فوریه، کافی است تا مقادیر ماتریس الگوی سینوسی به دستآمده را که در بازهی A (0,1) هستند، در مقدار کوده و آن را به نوع دادهی A نامیس نامی نامیم.داریم:

ردیف	پارامترها پارامترها	 ماتریس تبدیل فوریه	الگوی سینوسی بدست آمده
a	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 6, A = 0.5,$ $u_1 = 0, v_1 = 6,$ F(0,0) = 5000, $F(u_1, v_1) = 2500$		
b	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 10, A = 0.5,$ $u_1 = 0, v_1 = 10,$ F(0,0) = 5000, $F(u_1, v_1) = 2500$		
С	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 14, A = 0.5,$ $u_1 = 0, v_1 = 14,$ F(0,0) = 5000, $F(u_1, v_1) = 2500$		
d	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 2, A = 0.25,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ F(0,0) = 2500, $F(u_1, v_1) = 1250$		

e	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 2, A = 0.375,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ F(0,0) = 3750, $F(u_1, v_1) = 1875$		
f	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 2, A = 0.5,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ $F(0,0) = 5000,$ $F(u_1, v_1) = 2500$		
g	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 2, A = 1,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ F(0,0) = 0, $F(u_1, v_1) = -5000$		
h	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 2, A = 0.375,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ $F(0,0) = 0,$ $F(u_1, v_1) = -3750$		
i	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 2, A = 0.5,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ F(0,0) = 0, $F(u_1, v_1) = -2500$		
j	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, \theta = 90,$ $f_0 = \dot{f}_0 = 10,$ $A = \dot{A} = 0.25,$ $u_1 = 0, v_1 = 10,$ $\dot{u}_1 = 10, \dot{v}_1 = 0,$ $F(0,0) = 2 * 2500,$ $F(u_1, v_1) = 1250,$ $F(\dot{u}_1, \dot{v}_1) = 1250$		
k	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, \theta = 90,$ $f_0 = \hat{f}_0 = 5,$ $A = \hat{A} = 0.25,$ $u_1 = 0, v_1 = 5,$ $u_1 = 5, v_1 = 0,$ $F(0,0) = 2 * 2500,$ $F(u_1, v_1) = 1250,$ $F(\hat{u}_1, v_1) = 1250$::	

1	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, \dot{\theta} = 90,$ $f_0 = \dot{f}_0 = 2,$ $A = \dot{A} = 0.25,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ $\dot{u}_1 = 2, \dot{v}_1 = 0,$ $F(0,0) = 2 * 2500,$ $F(u_1, v_1) = 1250,$ $F(\dot{u}_1, \dot{v}_1) = 1250$	4-	
M	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 2, A = 0.5,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ F(0,0) = 0, $F(u_1, v_1) = -255$		
N	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 3, A = 0.5,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ F(0,0) = 0, $F(u_1, v_1) = -255$		
O	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, f_0 = 4, A = 0.5,$ $u_1 = 0, v_1 = 2,$ F(0,0) = 0, $F(u_1, v_1) = -255$		
P	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 100, f_0 = 6, A = 0.5,$ $u_1 = 5, v_1 = -1,$ F(0,0) = 5000, $F(u_1, v_1) = 2500$		
Q	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 135, f_0 = 5, A = 0.5,$ $u_1 = 4, v_1 = -4,$ F(0,0) = 5000, $F(u_1, v_1) = 2500$		
R	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 0, \dot{\theta} = 45, \dot{\hat{\theta}} = 135$ $f_0 = 1, f_0 = \dot{f_0} = 9,$ $A = \frac{4}{24}, \dot{A} = \dot{\hat{A}} = \frac{1}{24},$ $u_1 = 0, v_1 = 1,$ $u_1 = 9, \dot{v_1} = -9,$ $\dot{u_1} = 9, \dot{v_1} = 9,$ $F(0,0) = 5000,$ $F(u_1, v_1) = 1666.7,$ $F(\dot{u_1}, \dot{v_1}) = 416.6667,$ $F(\dot{u_1}, \dot{v_1}) = 416.6667$		

S	$M = N = 100, \emptyset = 0,$ $\theta = 45, \dot{\theta} = 135,$ $f_0 = 1, \dot{f_0} = 9,$ $A = \dot{A} = 0.25,$ $u_1 = 9, v_1 = -9,$ $\dot{u_1} = 1, \dot{v_1} = 1,$ $F(0,0) = 5000,$ $F(u_1, v_1) = 1250,$ $F(\dot{u_1}, \dot{v_1}) = 1250$		
---	---	--	--

جواب سوال ۳

تبديل فوريهي گسسته

قسمت اول:

موارد زیر را از قبل میدانیم:

$$f(x) = \cos(2\pi f_0 x) \Leftrightarrow \Im(f(x)) = F(u) = \frac{1}{2} \left(\delta(u - f_0) + \delta(u + f_0) \right)$$

$$f(x) = \sin(2\pi f_0 x) \Leftrightarrow \Im(f(x)) = F(u) = \frac{1}{2j} \left(\delta(u - f_0) - \delta(u + f_0) \right)$$

$$\Im\{f + g\} = \Im\{f\} + \Im\{g\}$$

حال برای مورد زیر خواهیم داشت:

قسمت دوم:

تبدیل فوریهی گسستهی یکبعدی به صورت زیر است:

$$F(u) = \frac{1}{M} \sum_{x=0}^{M-1} f(x) e^{-j 2\pi u x/M}, u = 0, 1, 2, ..., M-1$$

حال اگر $f(x) = \{1,2,3,4\}$ باشد، آنگاه داریم:

$$F(0) = \frac{1}{4} \sum_{x=0}^{3} f(x) e^{-j2\pi \times 0 \times x/4} = \frac{1}{4} [1 + 2 + 3 + 4] = \frac{5}{2}$$

$$F(1) = \frac{1}{4} \sum_{x=0}^{3} f(x) e^{-j2\pi \times 1 \times x/4} = \frac{1}{4} \sum_{x=0}^{3} f(x) \left(\cos(\frac{\pi}{2}x) - j\sin(\frac{\pi}{2}x) \right) = \frac{1}{4} [1 - 2j - 3 + 4j] = \frac{1}{2} (j-1)$$

$$F(2) = \frac{1}{4} \sum_{x=0}^{3} f(x) e^{-j2\pi \times 2 \times x/4} = \frac{1}{4} \sum_{x=0}^{3} f(x) \left(\cos(\pi x) - j\sin(\pi x) \right) = \frac{1}{4} [1 - 2 + 3 - 4] = -\frac{1}{2}$$

$$F(3) = \frac{1}{4} \sum_{x=0}^{3} f(x) e^{-j2\pi \times 3 \times x/4} = \frac{1}{4} \sum_{x=0}^{3} f(x) \left(\cos(\frac{3\pi}{2}x) - j\sin(\frac{3\pi}{2}x) \right) = \frac{1}{4} [1 + 2j - 3 - 4j] = -\frac{1}{2} (1 + j)$$

$$F\{f(x)\} = \frac{1}{2} \{5, j - 1, -1, -1 - j\}$$

فرمول تبدیل فوریه معکوس گسسته یک بعدی به صورت زیر است:

$$f(x) = \sum_{u=0}^{M-1} F(u)e^{j2\pi ux/M}, x = 0,1,2,...,M-1$$

اگر $\{f(u) = \frac{1}{2}\{5, j-1, -1, -1-j\}$ باشد، آنگاه داریم:

$$f(0) = \sum_{u=0}^{3} F(u)e^{j2\pi \times 0 \times u/4} = \frac{1}{2} [5+j-1-1-1-j] = 1$$

$$f(1) = \sum_{u=0}^{3} F(u)e^{j2\pi \times 1 \times u/4} = \sum_{u=0}^{3} F(u) \left(\cos(\frac{\pi}{2}u) + j\sin(\frac{\pi}{2}u) \right) = \frac{1}{2} [5+(j-1)j+1+(1+j)j] = 2$$

$$f(2) = \sum_{u=0}^{3} F(u)e^{j2\pi \times 2 \times u/4} = \sum_{u=0}^{3} F(u) \left(\cos(\pi u) + j\sin(\pi u) \right) = \frac{1}{2} [5-(j-1)-1+(1+j)] = 3$$

$$f(3) = \sum_{u=0}^{3} F(u)e^{j2\pi \times 3 \times u/4} = \sum_{u=0}^{3} F(u) \left(\cos(\frac{3\pi}{2}u) + j\sin(\frac{3\pi}{2}u) \right) = \frac{1}{2} [5-(j-1)j+1-(1+j)j] = 4$$

$$F^{-1} \{F(u)\} = \{1, 2, 3, 4\}$$

که همانطور که واضح است، خود تابع f با دقت کامل به دست می آید.

تورمول تبدیل فوریه گسسته دو بعدی به صورت زیر است:
$$\mathfrak{I}(f(x,y)) = F(u,v) = \frac{1}{MN} \sum_{x=0}^{M-1} \sum_{y=0}^{N-1} f(x,y). \mathrm{e}^{-j\,2\pi(ux/M\,+vy/N\,)}$$

همچنین میدانیم که اگر:

$$f(x,y) = f_x(x)f_y(y)$$

$$\Im(f(x,y)) = F(u,v) = F_x(u)F_y(v), \text{ where } F_x(u) = \Im_x\{f_x(x)\}, F_y(v) = \Im_y\{f_y(y)\}$$

یعنی اگر یک سیگنال جدایی پذیر باشد می توان تبدیل فوریه آن را بر اساس ضرب تبدیل فوریه های هر کدام از توابع جدا نوشت.

$$f(x,y) = \begin{bmatrix} -0.4444 & -0.6268 & -0.1409 \\ 0.4444 & 0.6268 & 0.1409 \\ 0.4444 & 0.6268 & 0.1409 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0.4444 & 0.6268 & 0.1409 \end{bmatrix}$$

$$\mathfrak{I}\left\{\begin{bmatrix} -1\\1\\1\end{bmatrix}\right\} = \frac{1}{3}\begin{bmatrix} 1\\-2\\-2\end{bmatrix}$$

 $\Im\{[0.4444 \quad 0.6268 \quad 0.1409]\} = \frac{1}{3}[1.2121 \quad 0.06055 - j \quad 0.420802 \quad 0.06055 + j \quad 0.420802]$

حال کافی است دو ماتریس بالا را در هم ضرب کنیم تا تابع F(u,v) بدست آید:

$$F(u,v) = \Im \left\{ \begin{bmatrix} -1\\1\\1 \end{bmatrix} \right\} * \Im \left\{ \begin{bmatrix} 0.4444 & 0.6268 & 0.1409 \end{bmatrix} \right\} =$$

$$\frac{1}{3} * \frac{1}{3} * \begin{bmatrix} 1\\-2\\-2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1.2121 & 0.06055 - j & 0.420802 & 0.06055 + j & 0.420802 \end{bmatrix}$$

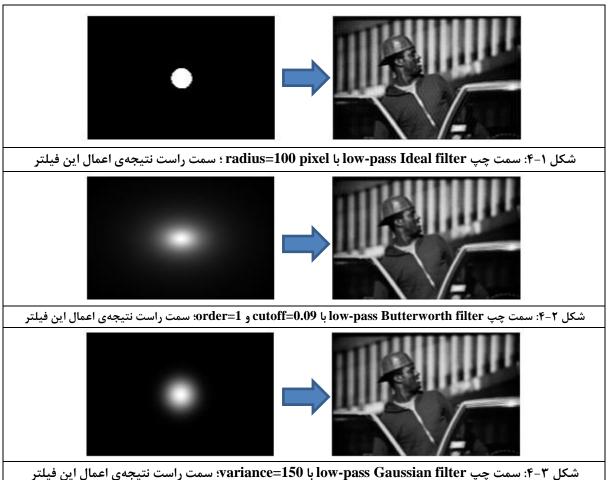
$$= \frac{1}{9} \begin{bmatrix} 1.2121 + 0.0000i & 0.0606 - 0.4208i & 0.0606 - 0.4208i \\ -2.4242 - 0.0000i & -0.1211 + 0.8416i & -0.1211 - 0.8416i \\ -2.4242 - 0.0000i & -0.1211 + 0.8416i & -0.1211 - 0.8416i \end{bmatrix}$$

جواب سوال ۴

فیلتر در حوزهی فوریه

قسمت اول:

بهترین حالات فیلترهای پایین گذر Butterworth ،Ideal و Gaussian در حوزهی فرکانس در ادامه قابل مشاهده است:

فیلترهای پایینگذر در حوزهی فرکانس^۱ معادل فیلترهای میانگینگیر در حوزهی مکان^۲ به حساب آمده و درنتیجه سبب تارشدن تصویر و کمشدن نویزها میشوند. نکتهی جالب توجه این است که نویزها در حوزهی فرکانس، از نوسان بالائی برخوردارند.

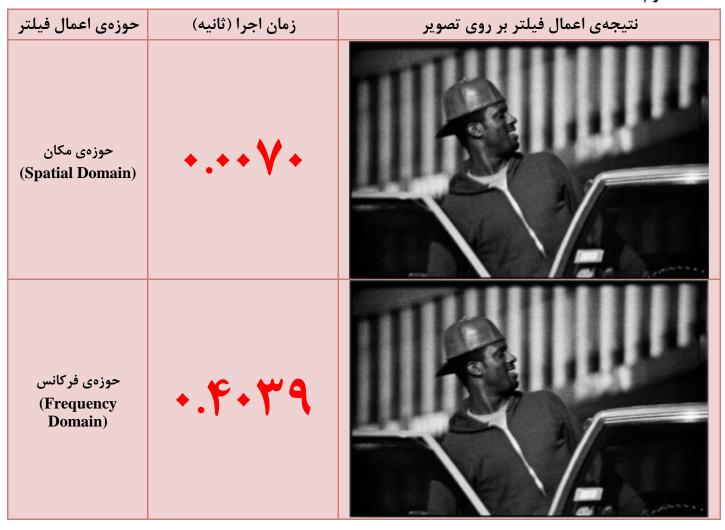
¹ Frequency Domain

² Spatial Domain

در نتیجهی اعمال فیلتر Ideal می توان دید که پدیدهی ringing رخ داده است و علت آن نیز تغییر ناگهانی فرکانسهاست که در مورد فیلتر ایده آل وجود دارد؛ و علاوه بر این تبدیل فوریهی معکوس فیلتر ایده آل، در حوزهی مکان یک الگوی مبتنی بر تابع sinc مورد فیلتر ایده آل وجود دارد؛ و علاوه بر این تبدیل فوریهی معکوس فیلتر ایجاد می نماید و نیز هرچه شعاع فیلتر را موجب می شود که پس از عمل کانوولوشن با تصویر اصلی، خاصیت ringing در فیلتر Butterworth تنها زمانی وجود دارد که مرتبهی (که در این جا مرتبه را برابر کمترین مقدار ممکن یعنی یک قرار داده ایم و لذا مشکلی رخ نداده است)؛ و در مورد فیلتر Gaussian نیز پدیده ی نامبرده رخ نمی دهد.

بنا به مطالب بیان شده، از فیلتر ideal به دلیل ایجاد پدیدهی ringing ، در کاربردهای پردازش تصویر کمتر استفاده می گردد. در مورد فیلتر Gaussian نیز در بهترین حالت شورد فیلتر Gaussian نیز در بهترین حالت شبیه به فیلتر Gaussian عمل مینماید. لذا بهتر آن است که اغلب از فیلتر Gaussian استفاده نمائیم.

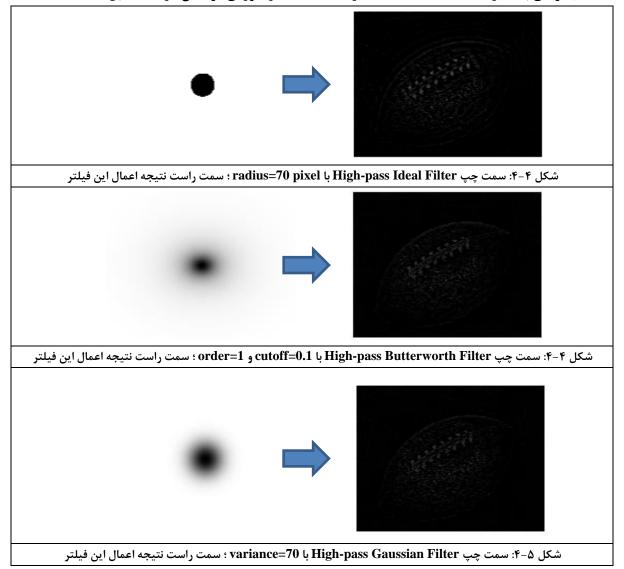
قسمت دوم:

همان طور که از نتایج حاصله پیداست، نتیجه ی حاصل از اعمال فیلتر گاوسین در حوزه ی مکان، در مقایسه با نتیجه ی حاصل از اعمال فیلتر پایین گذر گاوسین در حوزه ی فرکانس تقریبا برابر بوده و تفاوتهای اندکی قابل برداشت می باشند؛ اما مسئله ی اصلی، تفاوت در زمان صرفشده برای اعمال این دو فیلتر می باشد، که همان طور که قابل مشاهده است زمان صرفشده برای حوزه ی مکان فرکانس، تقریبا ۵۰ برابر زمان صرفشده برای حوزه ی مکان می باشد. لذا بهتر آن است که از فیلتر گاوسین در حوزه ی مکان استفاده کرده و در صورت ضرورت استفاده از فیلتر در حوزه ی فرکانس، می توان با استفاده از تئوری کانوولوشن، آن فیلتر را به حوزه ی مکان منتقل کرده و باقی عملیات را با استفاده از عملیات کانوولوشن در حوزه ی مکان انجام دهیم. لازم به ذکر است که هزینه ی زمانی این عمل در حوزه ی مکان به دلیل سهولت پیاده سازی در سخت افزار، نسبت به حوزه ی فرکانس به طرز چشم گیری کمتر بوده و لذا ارجح آن است که از این روش استفاده نمائیم.

قسمت سوم:

بهترین حالات فیلترهای بالاگذر Butterworth ،Ideal و Gaussian در حوزهی فرکانس در ادامه قابل مشاهده است:

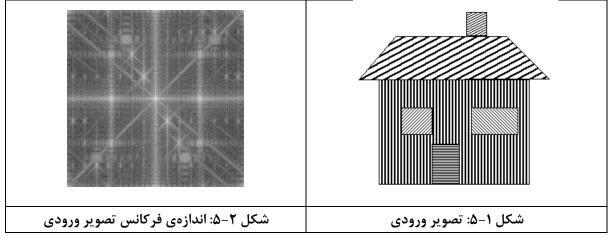
فیلترهای بالاگذر در حوزه یفرکانس معادل با فیلترهای لبه یاب در حوزه ی مکان می باشند؛ و به عبارتی از آنجائی که لبهها و نویزها و خطوط در تصویر از فرکانس بالائی نسبت به سایر نواحی برخوردارند، در صورت اعمال یک فیلتر بالاگذر بر روی تصویر حوزه ی فرکانس، تنها نواحی مربوط به لبهها، نویزها و خطوط به جا مانده و سایر نواحی دارای فرکانس پایین، در نتیجه ی نهائی قابل مشاهده نخواهند بود. لازم به ذکر است که در مورد فیلتر بالاگذر ایده آل نیز به همان دلایل مطرح شده در قسمت الف، شاهد پدیده و نیز با توجه به نویزی بودن تصویر ورودی و عاجزبودن فیلترهای بالاگذر در رفع نویز، می توان باقی ماندن نویزها را پس از اعمال فیلتر مشاهده نمود. در مورد فیلتر بالاگذر گاوسین نیز باید گفت که به دلیل سادگی پیاده سازی سخت افزاری نسبت به فیلتر باتروورث، از ارجحیت بالاتری برخوردار می باشد.

جواب سوال ۵

فیلتر در حوزهی فرکانس

قسمت اول:

تصویر ورودی و تبدیل فوریه آن در ادامه قابل مشاهده است:

همانطور که در شکل ۲-۵ قابل مشاهده است، هر خط مربوط به یکی از الگوهای تکراری موجود در تصویر با فرکانس و جهت متفاوت میباشد. به عنوان مثال خطوط افقی، معرف الگوهای عمودی؛ خطوط عمودی معرف الگوهای افقی و خطوط با زاویهی ۴۵ درجه نیز معرف الگوهای با زاویهی ۱۳۵ درجه میباشند. لازم به ذکر است که برخی خطوط بنا به گسستهبودن نوع تبدیل فوریه ایجاد گشتهاند.

قسمت ب:

برای تارکردن هر کدام از الگوهای موجود در تصویر ورودی، میبایست خطوط عمود بر الگوی مربوطه را در تصویرِ معرفِ فرکانس تصویر ورودی حذف نمود، که ما نیز در اینجا برای حذف هر الگو از یک فیلتر مخصوص استفاده مینمائیم که در ادامه قابل مشاهده میباشد:

